

بررسی نقش نمادهای اسلامی در معماری بناهای شهر زنجان

محسن احدنژاد¹، زهرا عبدی²، افشین نادری^{3*}، اعظم قربانی⁴
¹ادانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زنجان ahadnejad@znu.ac.ir
²کارشناس جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زنجان abdiz35@yahoo.com
³کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زنجان naderi.afshin64@yahoo.com
⁴دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه زنجان ghorbani.faranak89@yahoo.com

چکیده

نمادها عناصر دین در معماری هستند که در معماری پس از اسلام در قالب شکل ظهور یافته‌اند. مسلماً ورود اسلام به همراه نمادهای خود در معماری بناهای اسلامی شهرها تأثیر بسزایی داشته است. در شهرهای اسلامی فضاهایی مانند مسجد جامع، بازار، مرکز حکومت، فضاهای مسکونی و... ضمن آنکه هر کدام جای مرتبه و شخصیت خاص خود را در سلسله مراتب فضاهای شهری حفظ کرده و به ایفای نقش خود می‌پردازند، باهم مجموعه‌ای واحد را پدید می‌آورند که از نظر فضا واحدی منسجم و بهم پیوسته نشان می‌دهند. هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر نمادهای اسلامی بعنوان هنر دینی در معماری شهر زنجان می‌باشد. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و نوع گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی، کتابخانه‌ای و میدانی می‌باشد. یافته‌ها حاکی از آن است که معماری اسلامی، شیوه‌ای از معماری است که تحت تأثیر فرهنگ اسلامی به وجود آمده است. در شهر زنجان نیز با نمونه‌های متنوعی از بناها مواجه می‌شویم که در معماری آنها از نمادهای اسلامی به وفور استفاده شده است و رشد و شکوفایی خود را مدیون نمادهای اسلامی می‌باشند. نتایج نشان می‌دهد که در شهر زنجان نمادهای اسلامی به شکل‌های گوناگون، در قالب معنا و مفاهیم در معماری فضای شهری به خصوص در بناهای تاریخی از جمله مساجد و امامزاده سید ابراهیم نقش به‌سزایی داشته‌اند. به طوری که وجود نمادهای متفاوت در معماری شهر زنجان این شهر را به یکی از شهرهای کهن در زمینه معماری اسلامی تبدیل کرده است.

واژه‌های کلیدی: نمادهای اسلامی، معماری، شهر زنجان